

Innst. S. nr. 275

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

St.meld. nr. 30 (2002-2003)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om "Norge digitalt" - et felles fundament for verdiskaping

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Bakgrunn og innledning

Norge digitalt er en geografisk infrastruktur som omfatter basis geodata over sjø- og landområdene og tilhørende tematiske geodata om arealer, miljø, naturressurser, mv. Til infrastrukturen hører også en samlet organisering basert på avtaler mellom deltakende etater, kommuner og store geodatabrukere, og en felles formidlingstjeneste som sikrer at brukerne får god tilgang til dataene.

Norge har valgt å prioritere sjøkartlegging høyest de nærmeste årene. Det skal fortsatt satses på elektronisk sjøkartlegging, i løpet av 2006 skal norskekysten ha en tilfredsstillende dekning av autoriserte elektroniske sjøkart for alle viktige navigasjonsleder. Når førstegangsetableringen av autoriserte elektroniske sjøkart tilpasset moderne satellittnavigasjon er fullført, vil Regjeringen vri innsatsen over på arbeidet med moderne eiendomsregistrering og etablering av felles kartdatabaser (FKB) på land.

Regjeringen vil på landsiden legge vekt på følgende:

- Videreføring av Norge digitalt på land basert på samfinansiering mellom staten, kommunene og andre store geodatabrukere, og utvidelse av finansieringsgrunnlaget gjennom å trekke med flere brukergrupper. Delfinansiering gjennom brukerbetaling opprettholdes.
- Skarpstilling av Statens kartverk ved fullt ut å utnytte de mulighetene moderne teknologi gir, slik at en større andel av ressursene kan benyttes til geodataproduksjon.

Regjeringen vil rydde opp i forholdet mellom forvaltning og konkurranserettet virksomhet. Statens kartverks forvaltningsrolle skal gjøres tydeligere, og Regjeringen foreslår at de konkurranseutsatte oppgavene Kartverket i dag driver skal legges ut for salg til private aktører. Dette innebærer at Statens kartverk i fremtiden ikke skal opptre i konkurranse med privat sektor.

Regjeringen ønsker en skarpstilling av de oppgaver Statens kartverk skal løse. Statens kartverk driver i dag både monopolproduksjon som omfatter nasjonale kartserier og nasjonale databaser, og konkurranserettet virksomhet som omfatter turkart, båtsportkart og konsulenttjenester. Dette har skapt uheldig rolleblanding ved at Statens kartverk på enkelte områder opptre i konkurranse med privat virksomhet.

Statens kartverks monopolinformasjon foreslås lagt til en felles formidlingstjeneste for data fra Norge digitalt - og organisert gjennom statsaksjeselskapet Norsk Eiendomsinformasjon as. Dette vil gi en samlet formidling av kart-, eiendoms- og tinglysingsinformasjon.

Arbeidet med å overføre ansvaret for tinglysingen fra domstolene til Statens kartverk, jf. St.meld. nr. 13 (2001-2002), forventes å være fullført innen 1. januar 2007. Departementet arbeider med sikte på å fremme forslag til ny lov om eiendomsregistrering til erstatning for gjeldende lov om kartlegging, deling og registrering av grunneiendom (delingsloven). Der foreslås det å innføre fritt landmålervalg på linje med ordninger i flere andre europeiske land, som vil innebære at kommunene ikke lenger vil være pålagt å utføre denne oppgaven som myndighetsutøvelse.

Det er i meldingen gitt en omtale av geodata som felles informasjonsgrunnlag og av infrastrukturutviklingen i Norge til nå.

Norge digitalt - oppbygging og innhold

Etablering av basis geodata i Norge digitalt har nå kommet så langt at det mange steder er tilfredsstillende

datadekning, særlig i tettbygde strøk. Den viktigste oppgaven er derfor å sørge for et vedlikehold som opprettholder og øker verdien av de investeringene som er gjort. Produksjonsverdien av data som allerede er etablert, er beregnet til 2,4 mrd. kroner. Regjeringen prioriterer etablering av data med høyt nytte-/kostnadsforhold - og da først og fremst data som samarbeidspartene finansierer i fellesskap. I områder med liten økonomisk interesse er det tilstrekkelig å vedlikeholde etablerte nasjonale data tilpasset behov for trygghet og beredskapsformål.

Regjeringen foreslår at alle offentlige virksomheter som har et geodataansvar eller er store brukere, skal medvirke til etablering, drift og vedlikehold av Norge digitalt. Samarbeidet skal baseres på gjensidig forpliktende avtaler. Samarbeidet har til nå blitt organisert gjennom Geovekst (fokus på felles finansiering og etablering av basis geodata) og Arealis (fokus på å få temainformasjon fra forskjellige etater til å spille sammen og gjøres kjent på tvers av forvaltningsgrenser og -nivåer). Regjeringen vil arbeide for at Geovekst og Arealis kommer under en felles paraply i Norge digitalt, som sikrer at både basis geodata og temainformasjon gjøres tilgjengelig. Regjeringen legger til grunn at partene som samarbeider om Norge digitalt skal ha lik bruksrett til alle data som inngår i samarbeidet.

Statens kartverk skal delta aktivt i teknologisk utvikling slik at de datasystemene som benyttes oppdateres relativt hyppig. Statens kartverk skal fortsatt ha sekretariatsansvaret, og ivareta utvikling av avtaler, standarder, planlegging og produksjon.

Kommunene, fylkeskommunene, statsetater som Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS), Kystverket, Direktoratet for naturforvaltning, Riksantikvaren, Fylkesmannen og andre vil bidra til datainnholdet i Norge digitalt.

Det vises i meldingen til at for å opprettholde infrastrukturen i Norge digitalt på en måte som dekker brukernes krav til fullstendighet og ajourhold, må alle landets kommuner delta i arbeidet. Kommunene er en av de mest sentrale brukerne, de representerer et viktig formidlingsledd, og de har ansvar for å oppdatere en rekke ulike dataserier. Grensesnittet mellom kommunene og staten kan variere, avhengig av kommunens kapasitet, kompetanse og ambisjoner til kvalitet og effektivitet.

Det vises også til den nylig vedtatte endringen i plan- og bygningsloven, jf. Ot.prp. nr. 113 (2001-2002) Om lov om endringer i plan- og bygningsloven (tidsfrister i planleggingen, kart og stedfestet informasjon), hvor staten og kommunenes ansvar for det offentlige kartgrunnlaget er tydeliggjort.

Finansiering og tilgang på data

Regjeringen vil videreføre gjeldende finansieringsmodell for basis geodata, og ser det ikke som hensiktsmessig å endre den nåværende balanse mellom henholdsvis direkte offentlige bevilgninger, samfinansiering, gebyr- og salgsfinansiering. Arbeidet med etablering, drift og vedlikehold av Norge digitalt på landsiden skal fortsatt baseres på samfinansiering mellom

staten, kommunene og andre store geodatabrukere. Systemet med brukerbetaling for geodata skal opprettholdes, slik at de aktørene som ikke deltar i Norge digitalt må betale for rettighetene til å bruke data fra Norge digitalt.

Regjeringen ser det som et mål å redusere prisene på digitale grunnlagsdata i årene fremover, særlig på landsiden. Statens kartverk selger i dag sine produkter både direkte til sluttbruker og gjennom forhandlere. Kartverket har etter hvert lagt mer vekt på levering gjennom distributører, forhandlere og bedrifter som benytter geodata til verdiøkende produkter og tjenester.

Regjeringen går inn for å etablere en internettportal med formidlings- og fakturerings-tjeneste hvor det er mulig å få oversikt over og tak i alle data som inngår i Norge digitalt. Regjeringen vil organisere formidlingstjenesten med utgangspunkt i statsaksjeselskapet Norsk Eiendomsinformasjon as, jf. St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap. Selskapets formål og monopolstilling tilsier at Norsk Eiendomsinformasjon as fortsatt bør eies av staten. Regjeringen legger til grunn at selskapet skal ha vedtektfestet plikt til å utføre oppgaver av samfunnsmessig betydning slik som Norsk Eiendomsinformasjon as har i dag. Selskapsformen åpner for at deltakerne i Norge digitalt eventuelt kan gå inn på eiersiden hvis dette viser seg hensiktsmessig.

Formidlingstjenesten skal i hovedsak basere seg på at det inngås en avtale mellom formidlingsselskapet og Statens kartverk som representant for partene i Norge digitalt. Ordningen vil ikke innebære endringer i inntektsfordelingen av geodata.

Avlevering av autoriserte sjøkartdata gjennom PRIMAR Stavanger skal fortsette på grunn av internasjonale konvensjoner og avtaler. Andre data fra Sjøkartverket kan inngå i den felles formidlingstjenesten.

Skarpstilling av Statens kartverk

Statens kartverks rolle som nasjonalt fagorgan og veileder for brukere og leverandører av geodata skal fortsatt stå sentralt. Statens kartverk skal videreutvikle sin rolle som nasjonalt fagorgan for eiendomsregistrering og eiendomsinformasjon, herunder sitt ansvar for lovutvikling, utvikling av registersystemer, brukertjenester og generell faglig utvikling.

Regjeringen legger vekt på at Kartverkets organisasjon skal tilpasses oppgavene den er satt til å løse på best mulig måte. Fokus på Kartverkets nasjonale ansvar, og innføring av ny teknologi legger til rette for færre antall fylkeskartkontorer enn i dag. Regjeringen foreslår en sammenslåing av fylkeskartkontorer. I første omgang foreslås antallet fylkeskartkontorer redusert fra 18 til 12, men ytterligere reduksjoner vil bli vurdert. Omorganiseringen av fylkeskartkontorene vil bli tilpasset arbeidet med tinglysningsreformen.

Kartverket skal i fremtiden håndtere store inntekter når virksomheten overtar ansvaret for tinglysningsen. Regjeringen vil vurdere valg av tilknytningsform - og vil komme tilbake til Stortinget om saken på egnet måte.

Statens kartverks konkurranserettete virksomhet er i all hovedsak organisert i Kartverkets markedsdivisjon. Kartverket har i henhold til departementets retningslinjer normalt ikke anledning til å delta i anbudskonkurranser. Kartverket kan på forespørsel påta seg oppdrag hvor det er klarlagt at det ikke foreligger en konkurransesituasjon. Denne begrensningen gjør rollen som markedsaktør vanskelig. Kartverkets engasjement mot konkurranserettet virksomhet er utviklet dels for å kunne etterkomme de inntjeningskrav som har ligget i Kartverkets budsjetter, og dels for å bidra til økt tilgjengelighet og bruk av Kartverkets data.

Det vises i meldingen til at det er klare indikasjoner på at Statens kartverk ikke bør ha konkurranseutsatt virksomhet innenfor organisasjonen, da dette svekker Kartverkets rolle som nasjonalt fagorgan og ansvarlig for organiseringen av Norge digitalt. Privat sektor har gjennom en årrekke gitt uttrykk for at staten ikke burde drive med konkurranseutsatt geodataproduksjon på områder hvor dette kunne vært utført av privat sektor.

Markedsdivisjonens konkurranserettete virksomhet er etter Regjeringens vurdering ikke en naturlig del av offentlig sektors oppgaver. Regjeringen mener at denne virksomheten ikke bør videreføres av Statens kartverk, og at virksomheten bør overdras til private aktører. Mange av markedsdivisjonens konkurranserettete produkter har vist seg som gode produkter som markedet etterspør. Divisjonen sitter også på høy og spesialisert kompetanse. Departementet vil på denne bakgrunn forhandle frem et salg av virksomheten.

Nedleggelse av kartkontorer vil medføre kostnader for Statens kartverk bl.a. knyttet til ventelønn, osv. Det vil også kunne påløpe kostnader knyttet til innlemmelsen av deler av Kartverkets markedsdivisjon i Norsk Eiendomsinformasjon as. Salg av markedsdivisjonens øvrige konkurranserettete virksomhet er forutsatt å gi netto inntektsgevinst. Netto kostnader forbundet med nedleggelsen av markedsdivisjonen som ikke naturlig dekkes av Norsk Eiendomsinformasjons forretningsmessige drift, dekkes av Statens kartverk. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i de ordinære budsjettprosessene med nærmere forslag til vedtak.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og lederen Bror Yngve Rahm, og fra Senterpartiet, Hans Seierstad, viser til at alle land trenger et tilfang av grunnleggende geodata som er tilgjengelig for hele samfunnet, både offentlig sektor, privat næringsliv og den enkelte innbygger. Komiteen viser videre til at Norge er langt fremme når det gjelder teknologi og

arbeidet med å etablere en geografisk infrastruktur som skal tilfredsstille brukernes behov. Infrastrukturen går under navnet Norge Digitalt og omfatter basis geodata over sjø- og landområdene samt tilhørende tematiske geodata om miljø, naturressurser mv.

Komiteen viser til at avlevering av autoriserte sjøkart gjennom PRIMAR Stavanger skal fortsette på grunn av internasjonale konvensjoner og avtaler.

Komiteen er enig i Regjeringens ambisjon om å videreføre arbeidet med digitale kartdata over sjø- og landområdene, og at Norge skal være ledende på bruk av ny teknologi på dette området. Komiteen viser til at det for næringslivet ligger muligheter for betydelig verdiskapning ved å utvikle tjenester på grunnlag av geografisk informasjon. I tillegg er denne type informasjon viktig for effektivitet og kvalitet i offentlig sektor.

Komiteen viser til at det er valgt fortsatt å prioritere sjøkartlegging høyest i de nærmeste årene og ser betydningen av dette i forhold til vår langstrakte kyst og sikkerhet knyttet til skipstransport. Komiteen er enig i denne prioriteringen og målet om å sikre at norskekysten har en tilfredsstillende dekning av autoriserte sjøkart for alle viktige navigasjonsleder i løpet av 2006.

Komiteen viser til at Regjeringen går inn for at formidlingen av data skal organiseres uavhengig av Statens kartverk gjennom å etablere en internettportal med formidlings- og fakturatjeneste. Imidlertid heter det også i meldingen: "Formidlingsportalen er ikke til hinder for at den enkelte dataforvalter også gjør data tilgjengelig for brukerne på annen måte".

Komiteen vil understreke betydningen av dette, og av at det utvikles en ubyråkratisk organisering som sikrer at brukere kan få tilgang til fagdata/tematiske data direkte fra offentlige dataprodusenter der dette er hensiktsmessig.

Komiteen er enig i at driften av infrastrukturen skal baseres på et nettverk av statlige aktører og kommunene, som bygger på dagens samarbeidsløsninger Geovekst og Arealis.

Komiteen ser betydningen av at Statens kartverk klarer å utnytte de mulighetene moderne teknologi gir, slik at en større andel av ressursene kan benyttes til geodataproduksjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at etter at satsingen på elektroniske sjøkart er fullført, vil fokus bli rettet mot arbeidet med moderne eiendomsregistrering og etablering av en felles kartdatabase på land.

For å møte de fremtidige utfordringer er flertallet enig i at videreføringen av Norge Digitalt på landsiden skal være basert på en samfinansiering mellom staten, kommunene og andre store brukere samt at finansieringsgrunnlaget utvides ved å trekke med flere brukergrupper. Det er videre viktig at delfinansiering gjennom brukerbetaling opprettholdes.

Komiteen viser til at Statens kartverk i dag driver både monopolproduksjon som omfatter nasjonale kartserier og nasjonale databaser, og konkurranserettet virksomhet som omfatter turkart, båtsportkart og konsulenttjenester.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener det er positivt at Regjeringen vil ha en klar grenseoppgang mellom forvaltning og konkurranserettet virksomhet, slik at Statens kartverk i fremtiden ikke opptrer i konkurranse med privat næringsliv. Dette vil også gjøre Statens kartverks forvaltningsrolle mer tydelig. Flertallet støtter derfor at de konkurranseutsatte oppgavene Statens kartverk driver i dag legges ut for salg fortrinnsvis samlet.

Denne aktiviteten er hovedsakelig organisert i Kartverkets markedsdivisjon og er basert på Kartverkets særlige kompetanse. I denne forbindelse vil flertallet understreke betydningen av at det sterke fagmiljøet som er etablert på Ringerike i seg selv representerer et verdipotensiale. Kompetansen til de ansatte er et viktig element i verdien av den konkurranseutsatte delen. Flertallet vil videre understreke at de ansatte selv på lik linje med andre aktører vil ha mulighet for å kunne posisjonere seg i en kjøperposisjon alene eller sammen med andre aktører.

Flertallet viser til at Markedsdivisjonens øvrige oppgaver er knyttet til levering av basisdata. For å yte den beste service overfor mottakerne av data planlegges etablering av en internettportal med formidlings- og fakturerings tjenester hvor det er mulig å få oversikt over og tak i alle data som inngår i Norge digitalt. Flertallet er enig i dette og viser til Regjeringens forslag om å organisere formidlingstjenesten med utgangspunkt i statsaksjeselskapet Norsk Eiendomsinformasjon as.

Flertallet viser videre til at spørsmålet om eierskap til Norsk Eiendomsinformasjon as ble vurdert i St.meld. nr. 22 (2001-2002). Et mindre og bedre statlig eierskap. Meldingen viser til at selskapets formål og monopolstilling tilsier at Norsk Eiendomsinformasjon as fortsatt bør eies av staten. Flertallet viser til at selskapsformen åpner for at deltakerne i Norge digitalt eventuelt kan gå inn på eiersiden hvis dette viser seg hensiktsmessig. Videre bør vurderes styreplass for representant fra de private næringsinteressene (Geomatikkbedriftenes Landsforening, GBL) for på den måten å sikre et transparent system.

Flertallet viser til at for å utnytte ressursene i Statens kartverk maksimalt, må det frigjøres flere midler til dataproduksjon og kjøp av tjenester. Flertallet er enig i at dette bør gjøres ved å foreta en ytterligere reduksjon i antall årsverk, noe som blant annet innebærer at antall fylkeskartkontorer reduseres. Flertallet understreker her betydningen av å kunne gjennomføre dette på en måte som sikrer at forvaltningsoppgavene blir godt ivaretatt.

Flertallet er videre enig i de kriteriene skissert av Regjeringen til at momenter som antall kommuner knyttet til det enkelte kontor, geografisk størrelse og

avstander, kompetansebehov i den enkelte region og kvalitet på dagens tjenesteutøvelse er viktige i forhold til vurderingen av fylkeskartkontorene.

Flertallet stiller seg bak Regjeringens prinsipper i forhold til arbeidet med ny lov om eiendomsregistrering og viser til at det også her er viktig å skille myndighetsoppgaver og tjenesteproduksjon. Flertallet viser her til at det foreslås å innføre fritt landmålervalg på linje med ordninger i flere andre europeiske land.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at samtlige høringsinstanser har påpekt at St.meld. nr. 30 (2002-2003) er en lite gjennomarbeidet melding, med store svakheter og usikkerhet knyttet til tallmateriale og bakgrunnsdokumentasjon.

Miljødepartementet påpeker selv dette i sitt svarbrev til komiteen av 28. mai 2003, hvor det sies:

"Det er ikke foretatt endelige beregninger for hvilke besparelser som vil ligge i reduksjon av antall fylkeskartkontor."

Videre vil disse medlemmer vise til departementets svar til komiteen av 28. mai 2003. I brevet heter det at:

"Det (er) ikke iverksatt utredninger for å verdisette og klargjøre hvilke oppgaver som kan selges. Jeg har i revidert budsjett tatt utgangspunkt i det faktum at markedsdivisjonen omsetter for ca. 50 mill. kr pr. år knyttet til verdiøkningen av Kartverkets grunnlagsdata, og at verdien ved et utsalg av rettighetene til disse produktene i 2003 anslagsvis kan gi en inntekt på 15 mill. kr".

Disse medlemmer mener at disse manglende beregningene er av de usikkerhetsmomentene som tilsier at Stortinget burde avvente sin behandling av Norge digitalt til disse tallene foreligger. Regjeringen bør kunne påvise hvilke regionale kontorer som eventuelt skal sammenslås/legges ned, og hvilke konsekvenser dette vil få.

Disse medlemmer vil påpeke at konsekvensen av de kutt som er gjennomført de siste årene er at arbeidet med etablering av en infrastruktur basert på basisgeodata på landsiden, er blitt forsinket. Disse medlemmer mener det er viktig å videreføre landkartleggingen i samme tempo som hittil, slik at de kommunene som nå står for tur med Geovekst- og Arealisprosjekter også får dekket sine behov. Disse kommunene må ikke bli liggende etter når det gjelder muligheter for næringsutvikling og for effektiv offentlig forvaltning. Disse medlemmer mener denne meldingen inneholder flere fine målsettinger, men ingen forpliktelser om en økt satsing som vil være nødvendig for å nå disse målsettingene. Tvert imot fremstår de praktiske konsekvensene av denne meldingen en nedbemanning og svekkelse av arbeidet med geodata på landsiden. Disse medlemmer viser til at en fortsatt bevilgning på sparebluss også rammer kjøp av tjenester fra den private kartdatabransjen, og dermed rammer kompetansearbeidsplasser over hele landet.

Disse medlemmer mener at tilgang på gode kart er et offentlig ansvar og at kartverket derfor må opprettholdes og styrkes. Disse medlemmer vil understreke at tilgang på digitale kart vil gjøre det enklere og mer effektivt innenfor mange områder, og kan danne grunnlaget for stor samfunnsmessig gevinst. Disse medlemmer stiller seg spørrende til hvilke flere brukergrupper Regjeringen ser for seg skal bidra til en større satsing på dette. Disse medlemmer er skeptisk til Regjeringens forslag om å innarbeide vedlikeholdsarbeidet i "Norge digitalt" i plan- og byggesaksgebyrene, og mener konsekvensene av dette ikke er redegjort tilstrekkelig for, verken i meldingen eller i svar på spørsmål fra komiteen.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen legger til grunn at partene som samarbeider om Norge digitalt skal ha lik bruksrett til alle data som inngår i samarbeidet. Disse medlemmer legger til grunn at i begrepet "bruksrett" ligger også at partene skal ha rett til å formidle tematiske kart som også omfatter topografiske data til brukere, også over Internett.

Disse medlemmer er imot nedlegging av fylkeskartkontor. Disse medlemmer viser til at fylkeskartkontorene leverer viktig geografisk informasjon og tjenester til både private og offentlige brukere. Den nærheten som er i dag, gjør at kommunene, fylkeskommunen og den regionale stat opplever kartkontoret som en aktiv medspiller og samarbeidspart i ulike plan- og utviklingsprosesser.

Disse medlemmer viser videre til at fylkeskartkontorene er en viktig ressurs for kommuner som ofte har små og sårbare kartfaglige miljøer. Fylkeskartkontorene koordinerer geovekstsamarbeidet i fylkene og er Kartverkets forlengende arm ut i kommune-Norge. Kommunene får hjelp og bistand til å etablere og holde à jour geodata-infrastrukturen. De får også hjelp til å ta i bruk denne infrastrukturen. Færre fylkeskartkontorer vil bety dårligere kontakt og mindre hjelp til kommunene.

Disse medlemmer har merket seg de mange innspillene fra kommunene som går mot nedlegging av fylkeskartkontor.

Disse medlemmer viser videre til at Stortinget i 2002 vedtok at tinglysingen skulle overføres til Kartverket, og at Stortinget vektla at det skulle være et senter for mottak og kontroll i hvert fylke. En reduksjon i antall fylkeskartkontor vil etter disse medlemmers syn være i strid med Odelstingets vedtak, jf. Innst. O. nr. 114 (2002-2003).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen - i den videre omstillingen av Kartverket - om ikke å legge ned fylkeskartkontorer."

Disse medlemmer er enig i at det er behov for en renseoppgang mellom forvaltning og konkurranserettet virksomhet i Statens kartverks virksomhet. Disse medlemmer mener imidlertid det kan la seg

gjøre innefor rammen av offentlig eierskap slik at overskuddet kan bidra til å finansiere Norge digitalt. Ulike modeller må vurderes, herunder datterselskap med eget styre og statlig AS. Dermed kan man sikre at det gode fagmiljøet i Ringerike-regionen ikke splittes opp, noe som er viktig for å ivareta dette nasjonale kompetansesenteret og den verdiskapingen dette miljøet står for.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har merket seg at flertallet påpeker at kompetansen til de ansatte er et viktig element i verdien av den konkurranseutsatte delen. Disse medlemmer vil påpeke at det er mange rettslige forhold knyttet til en privatisering som flertallet legger opp til, bl.a. spørsmål knyttet til opphavsrett og åndsverkloven.

Disse medlemmer viser til at turkartene er en del av Kartverkets markedsdivisjon. Ut fra hensynet til friluftslivet mener disse medlemmer at turkartene bør sikres som en del av den nasjonale infrastrukturen. Dette for å sikre at populære turkart som Nordmarkakartet og kart i Jotunheimen også i fremtiden kan være med å finansiere mindre populære turkart.

Disse medlemmer viser videre til at markedsdivisjonen i dag arbeider med navigasjonsteknologi basert på kartdata, f.eks. GPS-kart og systemer for transportnæringen. Disse medlemmer mener det er viktig at Norge ikke havner i etterkant av resten av Europa i utviklingen av slike teknologier, men er bekymret for at dette er en type utviklingsarbeid som ikke er lønnsomt dersom rent kortsiktige markedshensyn skal legges til grunn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet foreslår:

"Stortinget ber Regjeringen utrede modeller for offentlig eierskap av den konkurranserettede virksomheten i Statens kartverk, herunder datterselskap med eget styre og statlig AS. En utredning må også ha med vurderinger av opphavsrettslovgivningen og sikring av landsdekkende turkart."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke at formidlingen primært fortsatt bør være en del av Kartverket. Dette vil være det minst byråkratiske og vil sikre arbeidsplasser på Ringerike.

Disse medlemmer vil påpeke at meldingen overhodet ikke omtaler betydningen tilgang til kart har for allmennhetens mulighet til å engasjere seg i politiske prosesser, både lokalt og nasjonalt. Disse medlemmer stiller seg undrende til at Regjeringen ikke omtaler betydningen av at frivillige organisasjoner og lag får tilgang til kart. Disse medlemmer mener at kartdata bør være gratis tilgjengelig for frivillige organisasjoner, og viser til at en slik tilgang bl.a. er viktige i saker som angår friluftsliv, veisaker og tiltak mot rasfare, for å nevne noen eksempler.

Disse medlemmer vil peke på at ny lov om eienomsregistrering, slik det er omtalt i meldingen, har mange prinsipielle sider. Disse medlemmer mener den korte omtalen i meldingen ikke er et tilstrekkelig grunnlag til å gi noen forhåndsgodkjenning av forslaget nå, men at Stortinget først bør ta stilling til dette når det kommer et konkret lovforslag til behandling.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at de kartfaglige miljøene i kommunene kan bli utarmet dersom kommunene ikke lenger skal ha ansvaret for å drive oppmåling. Dette vil særlig ramme mindre kommuner. Da blir kommunene i tilfelle enda mer avhengige av å ha et nærliggende fylkeskartkontor. Disse medlemmer mener at det må ses på en modell der det blir opp til den enkelte kommune å avgjøre om private aktører skal slippe til med oppmålingstjenester.

Disse medlemmer mener at det må sikres fortsatt rimelig og enkel tilgang til geografisk informasjon for de aktuelle brukerne.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at det på bakgrunn av de store svakhetene ved meldingen, samt usikkerheten knyttet til tallmateriale og bakgrunnsinformasjon vil være riktig å sende meldingen tilbake til Regjeringen.

Disse medlemmer viser til at departementet i sitt svarbrev av 2. juni 2003 sier:

"Innsparingen ved å nedlegge fylkeskartkontorer vil få liten økonomisk effekt i 2003 utover naturlig avgang. I 2004 vil det kunne tas ut noe innsparing på husleie, mens hovedeffekten vil være lønnsreduksjon. Det er ikke foretatt nøyaktige beregninger av dette, utover at det som nevnt i tidligere brev er planlagt en nedbemanning på inntil 50 årsverk ved de regionale kontorer. Statens kartverk vil her måtte foreholde seg til det ordinære statlige regelverk, og jeg kan ikke presentere kvalitetssikrede tall på dette før det er foretatt en gjennomgang av organisasjonen på bakgrunn av Stortingets beslutning, men det er klart at disse tiltakene innebærer reduserte kostnader og en skarpstilling av organisasjonen".

Disse medlemmer vil videre vise til at departementet i samme brev har klargjort at det ikke eksisterer noe salgsprospekt for hva som er planlagt solgt ved Kartverket, og at det heller ikke er satt i verk utredning av hvilke enkeltelementer som vil bli lagt ut for salg dersom Stortinget slutter seg til Regjeringens forslag.

Etter disse medlemmers syn underbygger disse svarene fra departementet høringsinstansenes tilbake-

meldinger om at denne meldingen er lite gjennomarbeidet.

Disse medlemmer har også merket seg at departementets forslag til organisering av formidlingen av data fra Norge digitalt ikke har bakgrunn i noen brukerundersøkelser (jf. svar til komiteen av 2. juni 2003), og vil på denne bakgrunn stille spørsmålsteget ved om den foreslåtte organiseringen er den mest hensiktsmessige ut i fra det formål at geodata skal gjøres lettere tilgjengelig for alle brukere.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"St.meld. nr. 30 (2002-2003) "Norge digitalt" - et felles fundament for verdiskaping - sendes tilbake til Regjeringen, og Stortinget ber om å få meldingen til behandling når et mer gjennomarbeidet forslag om utviklingen av "Norge digitalt" foreligger".

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen - i den videre omstillingen av Kartverket - om *ikke* å legge ned fylkeskartkontorer.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen utrede modeller for offentlig eierskap av den konkurranserettete virksomheten i Statens kartverk, herunder datterselskap med eget styre og statlig AS. En utredning må også ha med vurderinger av opphavsrettslovgivningen og sikring av landsdekkende turkart.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 3

St.meld. nr. 30 (2002-2003) "Norge digitalt" - et felles fundament for verdiskaping - sendes tilbake til Regjeringen, og Stortinget ber om å få meldingen til behandling når et mer gjennomarbeidet forslag om utviklingen av "Norge digitalt" foreligger.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 30 (2002-2003) - om "Norge digitalt" - et felles fundament for verdiskaping - vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 12. juni 2003

Bror Yngve Rahm
leder

Siri A. Meling
ordfører

